

החולץ ליבמות פרק רביעי יבמות

מא.

עין משפט
נר מצוה

(א) לעיל י: מנגילה יח;
(ב) לעיל מ: לקמן מד;
קדוש מה' א (ג) לעיל י: מ;
מנגילה י: ט; (ד) לעיל ט;
(ה) לעיל כה; לקמן קט;
(ו) עירובין מז; (ז) וי'
תוספתו לקמן מז; ד"ה ר'
יוסף; (ח) לעיל ה;
(ט) לעיל טט; (י) לקמן
קט; (יא) וי' קלמן לר'
יהודה;

מוסף רש"י

שומרת יבם. ממתנת
ליבוס יבמה (לעיל יח)
תנפה יבמה וזמנה
בגדול יבם (מגילה יח);
שקידש אחיו. של יבם
את אחותה. אחר שגפלה
וז לפניו (לעיל יח) בל
אחד מן האחין ויקנה
אלו אחותה של יבמה
אחר שגפלה היבמה לפניו
(מגילה יח) וזמנה היבם
באחיו (לעיל יח); אחת
לו. לה שקידש אחות
יבמהו, המתן. מלכתה;
לפי שאחות וקדושתו היא,
הואיל והאחר שנקדשה
אחותה לו קידש את זו,
כיון להמתין עד שמתקיים
היבמה לאחיו דבקעה וזקת
(שם). עד שיעשה אחך
מעשה. ביבמהו או לחלוץ
או ליבם. אבל בעוד היבמה
לפניו כן לחלוץ או ליבם
היא לכל אחד כשמו
על ידי זקת יבוס ואסור
באחות משום אחות אשה,
דקדקו יבם וזקת אפילו
מכרי וכל שכן מהו. ופליגי
רבנן עליו ואמרי הוהיל
ושי אחים הן אין זקתו
מיוחדת להיות מוטלת על
אחד מן האחין ליתם לאשים
ומתה באחותה (מגילה
יח). כאן שנה רבי.

הך דאולא כהדה לבי דינא. כשלאה חולצת מוליכה עמה
לבי דינא וכו' לא דעבי הי מנייהו יבמתו ואיכא דקברי דלחל חלן וכי
נסיב זרת רחל דהיינו זרת קרובת חלוצתו אמרי זרת חלוצתו נסיב
דלינהו כברי שרחל וזרתה נשי אחיו הוו שהרי חלן לרחל: האי דלא
אולא כהדה לבי דינא. כשהיבמה
חולצת אין זרתה הולכת עמה הלכן
כי נסיב אחות זרה לא אמרינן אחות
חלוצתו נסיב: **מתני'** ולא
מסיבמת. דלויא לה אחות חלוצתו.
ומיהו מחלינה לא מפטרלה דמלחוריית'
רמיא קמייה ואע"ג דלחמותה קיימת
דלחמות חלוצה אינה אלא מדברי
סופרים: **וכן המגרש**. בגמרא צעי
מזי וכן: **פטורה**. אף מן החלוצה
דיוצאה משום אחות הוהיל ואשמו
קיימת ואחות גרושה מדברי תורה
לכתיב (ויקרא יח) עליה צהייה כל
שצהייה: **שומרה יבם שקדש**. אחד
מן האחין את אחותה לאחר שגפלה זו
לפניהם והזקקה לכולן: **המסן**.
מלכנס דקא פגעת באחות וזקוקה:
עד שיעשה מעשה. שייכנסו האחין
את היבמה או יחללו ותעקר זקתה
ממך: **מסה היבמה יבוסם את אשהו**.
דאפילו כנסה ומתה מותרת באחותה:
מס היבם. כלל נומר לו אם אלה זה:
ואם אשה אחיו חלוצה. אבל יבומי
לא דלחמות גרושהו היא: **גב' הלכה**
כרבי יהודה. דיש זיקה ואלימא
למיסרא עליו: **מסו ביבמתו**. מי
אמרינן כיון דמתה פקע איסור אחות
אשה ושירא או דלמא אע"ג דפקע
איסור אחות אשה קם עליו באיסור
אשת אח הוהיל ונאסרה עליו שעה
אחת צעשה שהיתה זקוקה ליבם ואין
אני קורא בה יבמה יבא עליה הרי
היא כאשת אח שיש לה בניס ואסורה
עולמית עליו: **מ"ט דרב**. דשרי הרי
נאסרה עליו שעה אחת: **שהוסרה**.
בשעת נפילתה: **נאסרה**. כשקידש
זה אחותה: **ואח"כ מס אחיו ה"ב**.
ונפלה אחותה ואסרתה לראשונה עליו
משום אחות וזקוקה ואע"ג דעבד זה
מאמר כדמין צפ' ארבעה אחין (ב) צ"ה
אומרים או לו על אשתו ואז לו על
אשת אחיו: **ואח"כ מסה אשמו של שני**
אחריו. ונאסרה בעלת מאמר זו: ר'
אלעזר היא. צפק צ"ס' הנגרש את
האשה והחזירה מותרת ליבם רבי
אלעזר חוסר הוהיל ועמדה עליו שעה
אחת באיסור גרושה אח: **דבעשה**
נפילה לא איחזולו. דמקמי דנפילת
איתסרא עליה: **מסה יבמתו**. אמקדש
אחות יבמתו קאי: **חולצת**. כשמואל
ורב אסי: **עד כאן לא פליגי רבנן עליה**
דרבי אלעזר. צפק בית שמאי אלא
גבי מנרש אשה והחזירה משום
דמנפילה ואיך לא איתסרא עליה
ואיסור שצחי אחיו לא מהני השתא

הך דאולא כהדה לבי דינא. פי' כשקדשה חולצת מוליכה
רחל אחותה עמה לבי דינא ואיכא דקברי שרחל חלוצה ולהכי אסורה
גם זרתה אפילו שמהן נשואות לנכרי דלינהו כברי שרחל וזרתה
נשי אחיו היו שהרי חלן לרחל וזמנה גדולה פירש דלא חלן במתניתין
ובאחותה זמן שהיא קיימת הא מתה
שירא ותנן נמי לקמן (דף מט.) חלן
לה ומתה מותרת באחותה ואמרי
כברי שלאחותה חלן ועוד ותנן האחין
מוותרין אע"ג דלויי כהדה לבי דינא
במצוה כדאמרינן צפ' קמא (לעיל ט).
ולעיל צריש ארבעה אחין (דף מ. וס)
גבי התחיל באחות מיימי לה למתני
דהכל דהיינו שמהן נשואות לאחיו
ופ"ה יש ליבם קלת נשואה לאחיו ולא
לנכרי (א) ונרא' לר"י דגרסי' הא דלולא
כהדה לבי דינא פי' שחולצת לחלוץ
וכיון דחלוצה דמיה לגרושה טפי ואסור
גם זרת קיימתה כשנשואה לאחין
דמיה לזרת ערוה אבל כשחולצת זרת
לאה ולא לאה לא דמיה לאה לגרושה
ואפילו רחל שהיא קרובת זרת חלוצה
שירא ויש ספרים דלא גרסי לא
כהדה ולא כהדה אלא הא דלולא לבי
דינא והא דלא אולא: **ויציא את**
אשתו בגב' צפ' ארבעה אחין (לעיל
ט). לא צעי למתני דזו היא למעשה
הך דהכל דפעה כדפרישית לעיל (ה):
מתה אשתו מותר ביבמתו. ומתני'
דקמי מתה יבמתו ולא נקט
מתה אשתו דהוי כמותה טפי אידי
דבעי למיתני מת היבם תנא נמי מתה
היבמה: **מא' מעמא דרב משום**
דהוי יבמה שהותרה. ואע"ג דצפ'
ארבעה אחין (סד דף מ.) שרי דב'
אפילו לא ומתה לנחמה דקאמר
מתה הראשונה מותר בשניה היינו
דוקא צוקה דרבנן אבל הכא אחות
אשה דלוריימא דוקא משום דהותרה:
עשה בה מופנה מאמר. לא
אעתיך אלא לאפוקי מצ"ש
דאמר (לעיל דף טט.) מאמר קונה קנין
גמור אי נמי נקט עשה דב מאמר
לאשמועין דאמר דאין זיקת השניה
גמורה אפילו הכי אוקרת את זו:
ואמא' תיהו יבמה שהותרה בו.
תימה דלא פריך מהך
צרייתא לרב צריש פירא ארבעה אחין
(לעיל דף כה.) ולישני דרבי אלעזר היא
דמשני הכא: **הך ד' אמר אימור**
דאמר רבי אלעזר בו'. אחי הוה מני
למיתרי דעמנה דר' אלעזר דמפריש
לקמן צפק צ"ס' (דף קט. וס) אבל
צפ' צרייתא דלמא לא פליגי:
בתולות ואחד בעולות אחד גרושות ואחד אלמנות ואחד נשואות ואחד ארוכות
רבי יהודה אומר הנשואות יתארו והארוכות ינשאו חוץ מן הארוכות
שביהודה מפני שלבו גם בה"ר יוסי אומר כל הנשים יתארו חוץ מן האלמנות
במפני

ע א מיי פ"ו מהלכות
יבוס הלכה כ' טושי"ע
א"ה"ע סימן קעד ספ"ג:
עב א מיי שם הלכה ט
סמג עשין נא נב
טושי"ע א"ה"ע סימן קעד
ספ"ה א:
עב א מיי פ"א מהלכות
יבוס הלכה יד ופ"ו
הלכה ח סמג עשין נא
טושי"ע א"ה"ע סימן קעד
ספ"ה א:
עב ד מיי שם טושי"ע
א"ה"ע שם ספ"ה י:
עב א מיי פ"ב מהלכות
יבוס הלכה ז
א"ה"ע סימן קעד ספ"ה י:
עב א מיי פ"א מהלכות
יבוס הלכה יג סמג
עשין נב ולחין קו טושי"ע
א"ה"ע סימן קעד ספ"ג:
ע א מיי פ"ו מה הלכה
ח סמג עשין נא
טושי"ע א"ה"ע סימן קעד
ספ"ה י:
עב א מיי פ"א מהלכות
יבוס הלכה יט סמג
עשין נב טושי"ע א"ה"ע
סימן קעד ספ"ה י:
עב א מיי פ"א מהל'
יבוס הלכה יח
סמג עשין כ טור ט"ע
א"ה"ע ס"י יג ספ"ה א:
הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה יואל וכו'
כדפרישית לעיל דף קט.
ד"ה א"ו לו:
תוספות ישנים
(א) ועוד קשה דלפ"ה
היבא דלולא לאחר חלוצת
אחותה שפתי דכיה דלא
לא אחיה כהדה לבי דינא וכו'
ממני לא מייירי בכל ענין
ועוד קשה דל"ה דאף
בנשואות לנכרי אסורין ליה
וזמתי הלא קף חס היבמה
כהיה עמה משם שירא ליה
כיון דלתיב מאמר דאין כיה
אלא מתא וגם לפ"ה קשה
הלשון דנקט במתני' דלמא
קיימת חלוצה דלא לא
מקריא זרה אלא מתא
ונראה לפרש דה"ק הך
דלולא כהדה לבי דינא
כלומר שהולכת עס האיש
לבי דינא לחלוץ וליבם גורו בה
רבנן אלא סוק קיימתה וכו'
קריבי גרושהו ואם כן אסור
לזרתה כמו צבת גרושהו
דלולא כהדה לבי דינא לא
מייירי אבל הך דלא אולא
לבי דינא כהדה לבי דינא
שירא לא עשה בה מעשה
הא גזור רבנן דאסור
קיימתה ולכן מותר
בקרובת זרת חלוצתו:
הייבא דחוסא בשעת נפילה
מי אמר. תימה איך לא מני
אחיה אפילו כרבנן דלמא
כרבי אלעזר דמפריש ואם
כן מאי קאמר דרבי אמר
דמשמע דעתיין קשה ליה
הך דמייירי דרבי המנונא
ומשום הכי אשתיק הא
ורחי לא קשה ליה דהא
בשעתא דהיא איהיה רוחא
לומר דלא אחיה כרבי
צרייתא וכו' הך צרייתא
ליתא כמאן דמין דלא אחיה
אפי' לר' אלעזר וכו'
היבא דרבנן לא מני אחיה
לדעת רבנן שרי לה לגמרי
וי"ל דידע שפיר שירא
דלקמן דעד כאן קא שרי

רבנן אלא דמשום דמנפילה ואיך לא מסקר עליה אלא היבא דמנפילה ואיך איתסרא עליה והרי
דקאמר ולא מתייבמת וא"כ שפיר קאמר הדר אמר דורחי היה מתחזק ממה שאמר דלמיה אליבא דרבי אלעזר דורחי אחיה כרבנן
כדפי' וכו' אשתיק דבין שהרי לא ידע מה (היה) לתרן ממה שאמר תחזור להכריה הראשון דהכל חוץ לאינה מתייבמת ולא
למיתני מחזור להכריה הראשון:
רבנן אלא דמשום דמנפילה ואיך לא מסקר עליה אלא היבא דמנפילה ואיך איתסרא עליה והרי
דקאמר ולא מתייבמת וא"כ שפיר קאמר הדר אמר דורחי היה מתחזק ממה שאמר דלמיה אליבא דרבי אלעזר דורחי אחיה כרבנן
כדפי' וכו' אשתיק דבין שהרי לא ידע מה (היה) לתרן ממה שאמר תחזור להכריה הראשון דהכל חוץ לאינה מתייבמת ולא
למיתני מחזור להכריה הראשון:
היבא דחוסא בשעת נפילה
מי אמר. תימה איך לא מני
אחיה אפילו כרבנן דלמא
כרבי אלעזר דמפריש ואם
כן מאי קאמר דרבי אמר
דמשמע דעתיין קשה ליה
הך דמייירי דרבי המנונא
ומשום הכי אשתיק הא
ורחי לא קשה ליה דהא
בשעתא דהיא איהיה רוחא
לומר דלא אחיה כרבי
צרייתא וכו' הך צרייתא
ליתא כמאן דמין דלא אחיה
אפי' לר' אלעזר וכו'
היבא דרבנן לא מני אחיה
לדעת רבנן שרי לה לגמרי
וי"ל דידע שפיר שירא
דלקמן דעד כאן קא שרי
אחיה אפילו כרבנן דלמא
כרבי אלעזר דמפריש ואם
כן מאי קאמר דרבי אמר
דמשמע דעתיין קשה ליה
הך דמייירי דרבי המנונא
ומשום הכי אשתיק הא
ורחי לא קשה ליה דהא
בשעתא דהיא איהיה רוחא
לומר דלא אחיה כרבי
צרייתא וכו' הך צרייתא
ליתא כמאן דמין דלא אחיה
אפי' לר' אלעזר וכו'
היבא דרבנן לא מני אחיה
לדעת רבנן שרי לה לגמרי
וי"ל דידע שפיר שירא
דלקמן דעד כאן קא שרי